

Unie van Waterschappen en Vewin Samen werken aan de wateragenda

Zoals iedereen in de waterketen versterken ook de Nederlandse waterschappen en drinkwaterbedrijven hun onderlinge samenwerking steeds meer. Albert Vermuë (directeur UvW) en Renée Bergkamp (directeur Vewin) geven hun visie op enkele actuele waterthema's, en formuleren het gezamenlijke belang van de drinkwatersector en de waterschappen.

Als waterketenpartners werken waterschappen en drinkwaterbedrijven al zo'n 150 jaar samen, in uitvoering en beleidsontwikkeling. Vooral de laatste jaren neemt ook de samenwerking op het gebied van belangenbehartiging sterk toe. Niet alleen in Den Haag, maar ook in Brussel, waar de koepels Unie van Waterschappen (UvW) en Vewin via een gezamenlijk bureau optrekken. Uiteraard zijn beide organisaties het niet altijd 100% met elkaar eens, maar op hoofdlijnen bestaat toch veel overeenstemming en begrip voor elkaars posities. En dat is belangrijk, want in de waterwereld weet men al heel lang dat je sámen sterker staat dan alleen.

Waterbeleid

Er speelt momenteel een groot aantal waterdossiers, zoals schaliegas, KRW, Omgevingswet en de Deltabeslissingen. *Wat zijn uw wensen en verwachtingen met betrekking tot het waterbeleid in het parlementaire jaar 2014-2015 in Den Haag en Brussel?*

Bergkamp: 'De politieke agenda voor het komende jaar bevat inderdaad veel punten die de watersector raken, maar bovenaan ons verlanglijstje staat toch wel schaliegas. Wij hopen dat EZ dit

jaar zal besluiten alle gebieden die van belang zijn voor de waterwinning, uit te sluiten voor schaliegaswinning: dus niet alleen de waterwingebieden en de grondwaterbeschermingsgebieden, maar ook de boringsvrije zones, de intrekgebieden en de strategische voorraden. En dan niet alleen tot een diepte van 1.000 meter, zoals nu is besproken, maar volledig. Preventie moet echt bovenaan staan. Als je in de bodem dingen stuk maakt, ontstaat er blijvende schade voor de grondwaterkwaliteit.'

Vermuë: 'Ook de Deltabeslissingen zijn voor ons én voor de drinkwaterbedrijven van groot belang. Het daaruit voortvloeiende wetgevingsproces zal leiden tot nieuwe normen voor veiligheid en een pakket maatregelen voor zoet water. In dit uitwerkingsproces willen wij beiden graag een actieve rol spelen, bijvoorbeeld bij het opstellen van de voorzieningenniveaus en van regelingen op het gebied van regionale zelfvoorziening voor zoet water.'

Bergkamp: 'In 2015 zal de Europese Kaderrichtlijn Water worden geëvalueerd, waarbij de lidstaten moeten aangeven hoe ver hun

land is met het implementeren van de regels. We zien in Nederland dat de risico's wel in kaart zijn gebracht, maar dat het schort aan maatregelen en de uitvoering daarvan, waardoor we de Europese normen nog steeds niet halen. Wat ons betreft moeten de stroomgebiedbeheerplannen minder vrijblijvend worden en moet in de Omgevingswet een verplichting tot ingrijpen bij normoverschrijding worden opgenomen.'

Vermuë: 'De Omgevingswet is inderdaad een goede plek om – naast bevoegdheden – onderwerpen zoals handhaving van de waterkwaliteit te regelen, dus daar zullen wij ook de komende periode volop op inzetten. Daarbij is het belangrijk dat wij als waterschappen kunnen blijven beschikken over voldoende instrumenten om onze taken uit te voeren. Wij hebben nog wel zorgen en wensen richting de Tweede Kamer voor wat betreft onze mogelijkheden om ruimtelijke plannen te beïnvloeden, zoals nu met de Watertoets.'

Bergkamp: 'Tot slot nog twee heikele punten: de afschaffing van de Belasting op Leidingwater (BoL) en van de gemeentelijke precarioheffing op waterleidingen.'

Vermuë: 'In onze sector kan de ontwikkeling van nieuwe kennis en technologie niet alleen leiden tot grotere efficiëntie en meer duurzaamheid, maar ook tot meer banen. Nu het kabinet inzet op 'werk, werk en werk' zouden wij graag zien dat

er, bijvoorbeeld via Green Deals, wat meer geld komt om met innovatieve methoden water- of energieproblemen op te lossen. Dat kan – behalve op watergebied zelf – winst opleveren op het terrein van werkgelegenheid, kennisexport en duurzaamheid.'

Waterkwaliteit

Komt kwaliteit eigenlijk wel voldoende aan de orde in het waterdebat, naast veiligheid en waterkwantiteit? *Hoe kijkt u aan tegen de waterkwaliteit in Nederland en hoe is het bijvoorbeeld gesteld met de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW)?*

Vermuë: 'Recente rapporten van de OESO en het Planbureau voor de Leefomgeving geven aan dat de waterkwaliteit in Nederland de afgelopen decennia is verbeterd, maar dat er de laatste jaren nauwelijks vooruitgang wordt geboekt. Er is wat ons betreft echt een nieuwe impuls nodig: de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater moet en kan beter!'

Bergkamp: 'Dat klopt. Gelukkig blijkt ook dat de drinkwaterkwaliteit onverminderd hoog is en wereldwijd zelfs op eenzame hoogte staat. Maar de waterschappen en de drinkwaterbedrijven moeten er onevenredig veel voor doen om dat te bereiken, terwijl de KRW juist uitgaat van een steeds kleinere zuiveringsinspanning om te komen tot schoon drinkwater. We zijn er dus nog lang niet.'

Vermuë: 'Met algemene watermaatregelen los je de nu nog bestaande problemen niet meer op. De politiek zal voor zaken zoals geneesmiddelenresten, nitraten uit mest, bestrijdingsmiddelen, microplastics en de zogenoemde 'nieuwe stoffen' moeten komen met specifieke, liefst preventieve maatregelen, gericht op de producenten en de gebruikers van de vervuilende stoffen. In de kern is dit een 'afvalprobleem', waarvoor je een scala aan oplossingen kunt inzetten: bronaanpak, ontwikkeling van minder schadelijke alternatieven, gescheiden inzamelen en recyclen. En natuurlijk met als basisprincipes: 'Voorkomen is beter dan genezen' en 'De vervuiler betaalt!'

Bergkamp: 'Het is niet zo dat de betrokken partijen niet willen, maar we lopen nu aan tegen een aantal hardnekkige problemen die lastig zijn op te lossen. Ook zitten er

fouten in de Europese wetgeving. Zo zijn de toelatingsnormen voor gewasbescherming en de drinkwaternormen eenvoudigweg niet met elkaar in overeenstemming. Dat moet echt anders! Mede door de vele stakeholders ligt dit deels buiten onze invloedssfeer en daarom vragen we het kabinet op dit vlak de regierol te nemen.'

Financiën

Zuiveren, beheren, produceren van drinkwater: het kost allemaal geld. *Wat is uw visie op een gezonde en toekomstgerichte financiering van het waterbeheer?*

Vermuë: 'Het OESO-rapport concludeerde al dat de financiering van het waterbeheer in Nederland in de basis goed is geregeld. De gebruiker betaalt een verantwoorde prijs voor zijn drinkwater, de vervuiler betaalt een redelijke prijs voor de zuivering van afvalwater en iedereen betaalt naar rato voor veiligheid. Belangrijk is dat we dat zo houden, zonder al te veel 'gekke' heffingen die niet rechtstreeks zijn te herleiden naar een bijbehorend doel.'

Bergkamp: 'Het Nederlandse systeem vormt een gezonde basis voor het waterbeheer. Natuurlijk moet je af en toe checken of het allemaal nog klopt en kun je best wat nuances aanbrenge. Maar ons model van een drinkwatertarief, gebaseerd op full cost recovery voldoet prima. Waar wij wél grote moeite mee hebben, is de BoL: een belasting die onder het mom van een milieumaat-

regel terecht komt in de algemene middelen. Maar er is helemaal geen sprake van een positief milieueffect en de opbrengst van deze belasting heeft dus ook niets te maken met waterkwaliteit!

Bestuursakkoord

De uitvoering van het Bestuursakkoord Water (BAW) is in volle gang, de eerste visitatieronde is geweest en eind dit jaar volgt de rapportage aan de minister. *Bent u tevreden over de samenwerking en de resultaten tot nu toe? Wat verwacht u van de toekomst?*

Vermuë: 'Het BAW is een goede stimulans voor meer samenwerking in de waterketen. En een doelmatige bedrijfsvoering mag je van professionele organisaties ook gewoon verwachten. Door de aandacht voor de noodzaak van het delen van kennis en mankracht zijn in het hele land inmiddels flinke stappen gemaakt. Gelukkig waren daarvoor geen fusies of reorganisaties nodig, maar leverde het bij elkaar steken van de koppen en het gebruik van het nuchtere verstand al de nodige winst op.'

Bergkamp: 'De kern van betere samenwerking is 'vertrouwen'. Na wat aanvankelijke onwennigheid – onbekend maakt onbemind – zie je dat vertrouwen nu overal opbloeien. Ik verwacht dan ook niet dat de minister zal besluiten tot opschaling op de interventieladder. Wel belangrijk is dat we met z'n allen in gesprek blijven om nieuwe initiatieven te ontwikkelen, om ook in te spelen op nieuwe vragen en behoeften van onze klanten.'

Zoetwater

Voldoende zoet water van voldoende kwaliteit is o.a. van belang voor de volksgezondheid, land- en tuinbouw en industrie. Op

Prinsjesdag presenteert Deltacommissaris Kuijken zijn plannen, waaronder het Deltaprogramma Zoetwater. *Is dit plan afdoende voor de zoetwatervoorziening in Nederland?*

Vermuë: 'Het Deltaprogramma besteedt terecht aandacht aan zoet water, hoewel de focus van de maatregelen nog steeds meer ligt op veiligheid. Daarom is nog meer bewustwording nodig van het feit dat zoet water echt een serieus probleem wordt. Dit programma is daarbij een goede eerste stap.'

Bergkamp: 'Het begin is er inderdaad; nu moet men de relatie tussen kwantiteit en kwaliteit nóg beter in het vizier krijgen. Als er in een droge periode weinig water door de rivieren stroomt, is het percentage vervuilende stoffen hoger dan bij een grote rivierafvoer. Dat kan direct effect hebben op de inname van oppervlaktewater voor de drinkwaterproductie. We zullen dus goed moeten nadenken over de benodigde maatregelen en vooral wat gebruikers zelf kunnen doen.'

Vermuë: 'Er zal in de toekomst niet altijd genoeg water zijn voor iedereen en daarom moeten we nu goed nadenken over de prioriteiten, zoals dat nu is vastgelegd in de verdringsreeks. Wij moeten ook straks kunnen beschikken over de instrumenten voor een eerlijke verdeling, aan de hand van de nog vast te stellen voorzieningenniveaus. Los van de vraag wat nu de oorzaak is, zie je dat het klimaat verandert. Zo is de regenintensiteit groter dan 20 jaar geleden en we hebben vaker perioden met droogte. De samenleving moet onder alle omstandigheden kunnen blijven functioneren, en de waterschappen en de drinkwaterbedrijven willen daar graag samen hun bijdrage aan leveren.'